

Увод

Манастир Тврдош са црквом посвећеном Успењу Пресвете Богородице, најстарији је живи манастир у данашњој Херцеговини. Налази се око 5 км западно од Требиња, на ободу Требињског поља. Двадесетак метара испод њега протиче Требишњица, а даље на југ се протеже Требињска шума, каменита равница покривена ниском шумом и малим настањеним пољима. У њој се налази манастир Дужи, удаљен 4 км. Над Тврдошем се уздиже виша висораван, Требињска брда, на источним обронцима планине Бјелашнице, што одваја Требиње од поља Љубомира; на њој су у доба херцега била судилишта. У близини Тврдоша је стара раскрсница, у селу Мостаћи, пута што је повезивао Дубровник са Требињем и унутрашњошћу Србије, и пута који је спајао долину Неретве преко Требиња са долином Зете.

Манастир је на око 270 м изнад мора. Његова црква се налази на врху стене, која се некад у окомитим степеницама спуштала према двадесетак метара нижој Требишњици. Данас тај истакнути положај на врху стене није тако упадљив, услед зграда што су заклониле литице са јужне стране и изградње цесте, у аустријско време. Са западне и источне стране цркве биле су стрме падине. Само се са севера може једноставно прићи цркви, гредом која се постепено спушта ка Манастиру. Овакав положај уобичајен је за наше манастире, али је ипак сувише истакнут и сувише скучен.

Првобитна манастирска црква није била изграђена ни у насељу ни на гробљу неког насеља, кога у близини нема, нити је то првобитно био манастир. Када је прво саграђена, црква је стајала сама на стени. То указује да је подигнута као спомен задужбина, намењена проповедању и празничном сабирању народа на Литургију.